

Presentació per a la jornada

**L'Europa social: quina herència deixarem a
les futures generacions?**

Carles Rivera

Barcelona, 28 de setembre de 2012

@carlesrivera

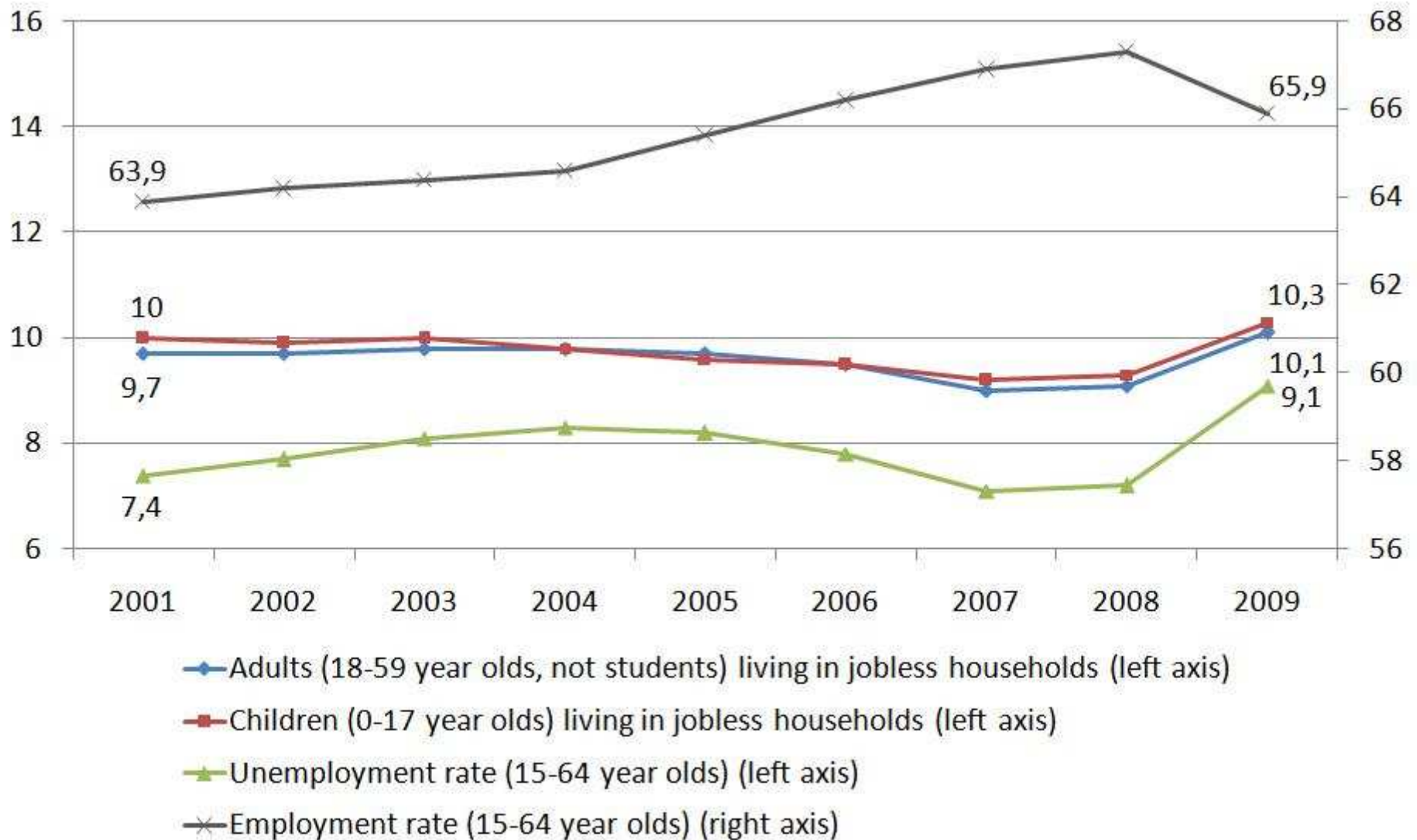
Organitza:

Introducció

- Herència per a futures generacions? Dependrà de factors sobre els que es pot actuar (*policy & politics*). Impacte de la crisi.
- L'Europa social o les 'Europes socials'?
 - Orientació social característica en relació al model americà.
 - Basat en:
 - a) l'estat del benestar: pensions, salut, educació, +dependència
 - b) la concertació, l'acció col·lectiva, els agents socials
 - Elements divergents: nord-sud, aguditzats amb la crisi econòmica
- Relació entre desigualtat i crisi/creixement econòmic (Stiglitz, Rajan)
- Efectes en l'ocupació/atur

Algunes dades: *jobless households* EU 15 (%)

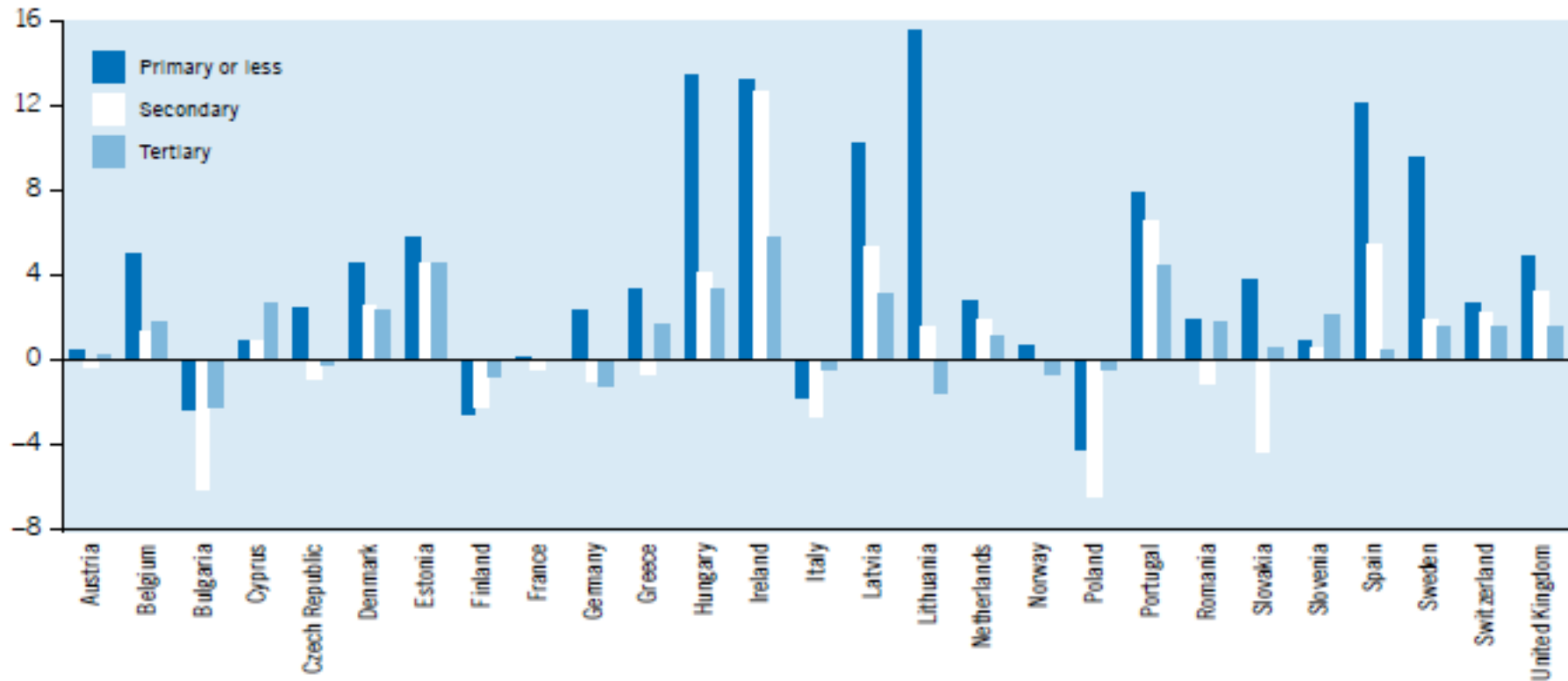

Font de la gràfica: Vandenbroucke 2011

Source: Eurostat

Algunes dades: atur juvenil

Figure 9. Changes in unemployment rates by educational level, selected developed economies, 2000-10 (percentage points)

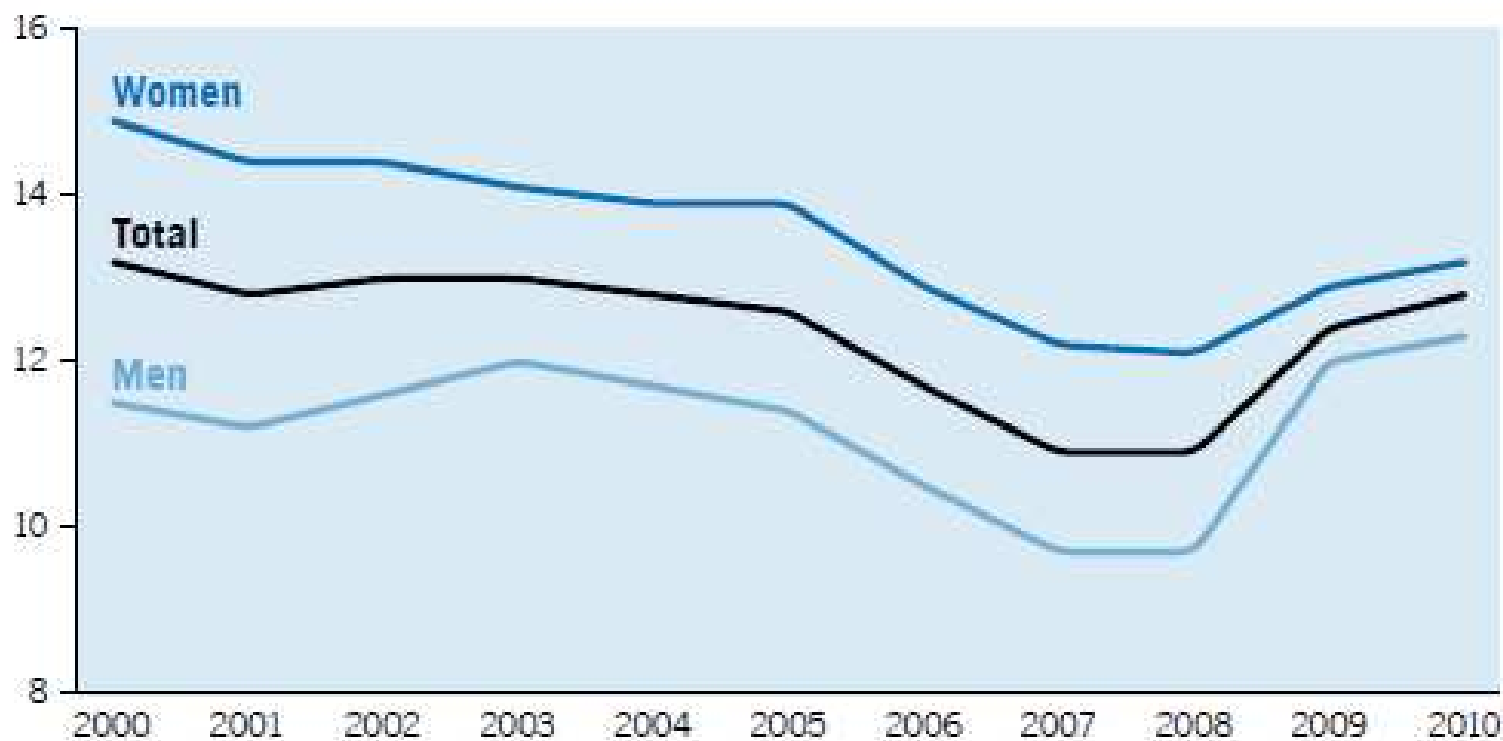

Source: ILO (2011a).

Font de la gràfica: ILO 2012

Algunes dades: atur juvenil

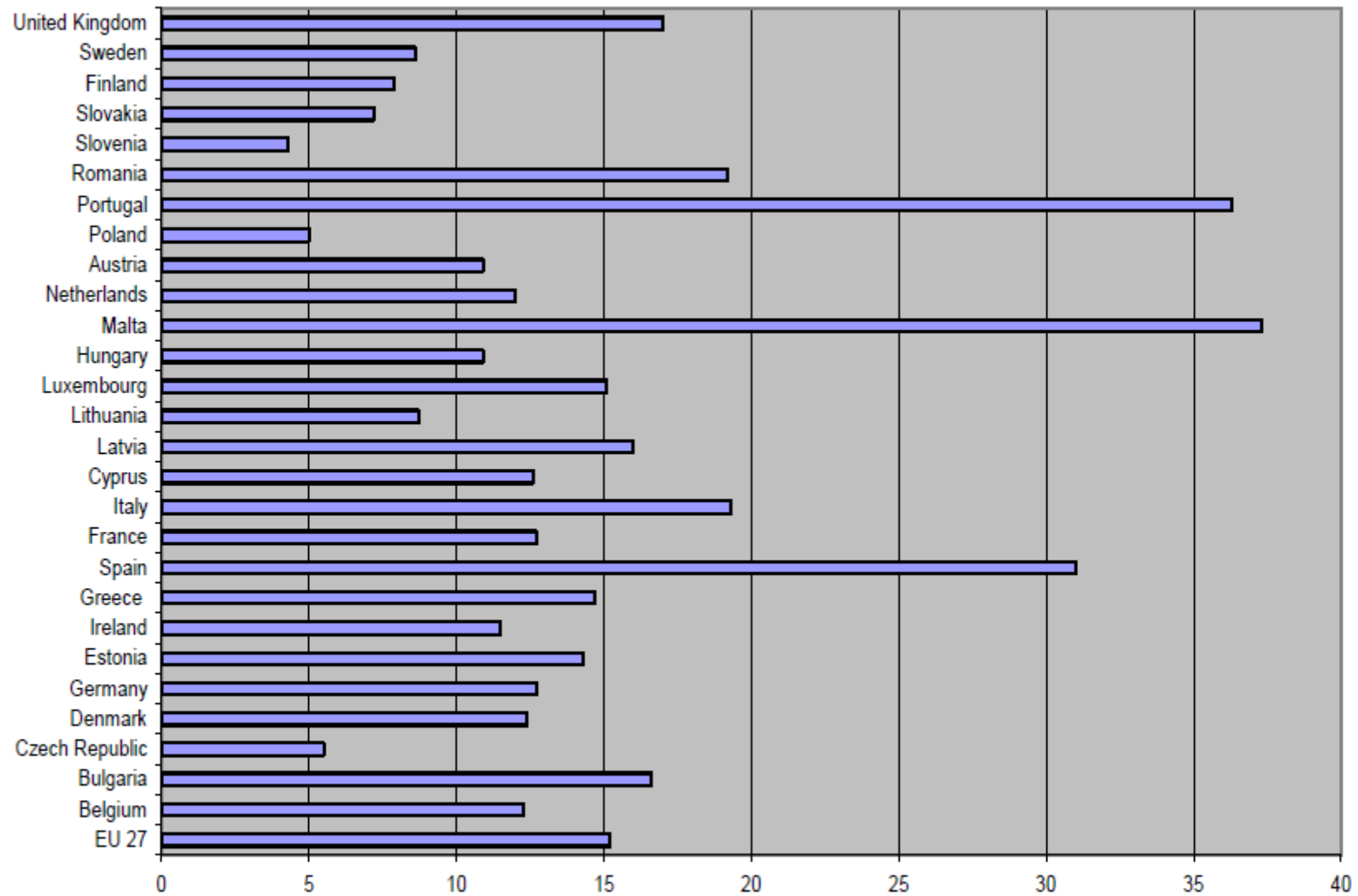
Figure 10. Youth NEET rates in the European Union, 2000-10, by sex (%)

Source: Eurostat.

Font de la gràfica: ILO 2012

Percentage of early school leavers by country, 2007

Source: Eurostat (Labour Force Survey)

Diverses línies d'actuació

- En l'àmbit de les polítiques (reformes i mesures d'oferta vs demanda)
- En l'àmbit de l'estratègia
- En l'àmbit de l'arquitectura institucional i la seva reforma
- Efectes:
 - Econòmics
 - Economia política
 - Dèficit democràtic...?

Espanya

Editorial New York Times de 12 d'abril, "An overdose of pain", deia:

"Espanya podria ser la primera economia enfonsada per la mala gestió alemanya de la crisi de l'eurozona".

Alguns elements per a una estratègia:

- Bases fiscals per a “l’Europa Social”
- Polítiques d’inversió social
 - Importància de la infància
 - Inversió en capital humà
 - Conciliar la feina i la vida familiar
 - Reformes en la jubilació
- Ampliar funció del BCE (no només inflació)

L'estratègia Europa 2020

Els cinc objectius per a la UE el **2020**

1. **Ocupació**

ocupació per al 75% de les persones de 20 a 64 anys

2. **R + D**

inversió del 3% del PIB de la UE en R + D

3. **Canvi climàtic i energia**

emissions de gasos d'efecte hivernacle un 20% (o un 30% si es donen les condicions) menors als nivells del 1990

20% d'energies renovables

augment del 20% de l'eficiència energètica

4. **Educació**

taxes d'abandonament escolar per sota del 10%

almenys un 40% de les persones de 30 a 34 anys d'edat hauran de completar estudis de nivell terciari

5. **Lluita contra la pobresa i l'exclusió social**

reduir almenys en 20 milions el nombre de persones en situació o risc de pobresa i exclusió social

L'estratègia Europa 2020

- Encara que no és perfecte, els objectius d'Europa 2020 es tradueixen en una certa ambició en inversió social
- Poden servir per fugir del curt-terminisme?
- Coherència amb les decisions de política macroeconòmica i pressupostària?
- Problemes en la governança i implementació de l'agenda

Reforma arquitectura institucional europea

- Inadequada arquitectura institucional de la governança econòmica de la zona euro.
- Unió monetària sense els mecanismes que tenen els estats per a implementar polítiques fiscals i prendre decisions en matèria de política econòmica. No existeix moneda sense Estat!
- El mateix informe Delors que el 1989 establí el full de ruta seguit per a la Unió Econòmica i Monetària (UEM), ja advertia de la necessitat de dotar-se de mecanismes de governança i coordinació econòmica que suplissin l'absència d'una veritable unió fiscal.

Reforma arquitectura institucional europea

- Tractat de Lisboa, en vigor des de 1/12/2009. El millor tractat possible a 27? Valoració 3 anys després: els mètodes de decisió comunitaris s'han demostrat inadequats per abordar la gravetat de la crisi
- *Six-pack* (3/2011), nou tractat sense UK (12/2011), MEDE (de 500.000M a 2B?)
- N'hi ha prou amb una coordinació/supervisió de polítiques? Amb els acords intergovernamentals?
- Cal un major grau d'integració fiscal (pressupost i tresor) per evitar desequilibris
- Els costos del *break-up* de la zona euro (debat). El projecte polític originari.

Reforma arquitectura institucional europea

FISCALITAT EUROPEA

- Pressupost de la UE poc més del 1% del PIB vs pressupost federal dels EEUU >20% del PIB americà
- Introduir una nova lògica en el debat, més basada en la progressivitat o regressivitat de la globalitat del sistema fiscal europeu i no exclusivament en els fluxos o balances fiscals entre estats membres
- Noves figures: Impost sobre transaccions financeres (EUROPEAN COMMISSION 2011. *Proposal for a Council Directive on a common system of financial transaction tax and amending Directive 2008/7/EC* (Brussels, 28.09.2011))
- Harmonització de les figures tributàries existents
- Introduir una nova lògica en el debat, més basada en la progressivitat o regressivitat de la globalitat del sistema fiscal europeu i no exclusivament en els fluxos o balances fiscals entre estats membres

Debat sobre les limitacions del Tractat de Lisboa per a fer un **salt qualitatiu** cap a un veritable govern econòmic europeu capaç de fer front als reptes globals que requereixen d'una certa escala i massa crítica

Compartir/mutualitzar riscos i essió de 'pseudo-soberania', transferència de poder polític

Reforma arquitectura institucional europea

- la Unió Econòmica i Monetària requereix d'una major integració política d'Europa
- la governança econòmica europea encotillada per l'arquitectura del tractat vigent planteja, si realment volem avançar cap a una veritable unió econòmica, seriosos dubtes de dos tipus:
 - dubtes de legitimitat democràtica i rendiment de comptes, en mantenir la major part del poder real en òrgans intergovernamentals d'inspiració confederal com el Consell a costa d'un Parlament Europeu que dista encara de tenir el paper que correspondria a una cambra amb capacitat plena per legislar en matèria fiscal. O una Comissió sense “normalitat federal”
 - dubtes sobre l'eficàcia en la presa de decisions i la implementació de mesures que sovint requereixen molta més agilitat. Solucions asimètriques o de velocitats variables
- Velocitats variables per evitat bloqueig
- Serà possible sense un “demos” europeu?

Referències

- Esping-Andersen , G. *The incomplete revolution. Adapting to women's new roles*. Polity Press 2009
- EuropeG “Cap a una Unió Federal Europea: integració monetària i sobirania política” Policy Brief núm.1. 15/3/2012
- International Labour Office (ILO) *Global Employment Trends for Youth 2012*. www.ilo.org
- Rajan, R. “Is inequality inhibiting growth?”, Project Syndicate, 10 de juliol de 2012
- Rivera, C. “Governança econòmica de la UE: més enllà del Tractat de Lisboa”. Fundació Rafael Campalans. *FRC. Revista de debat polític*. núm.27. 2011.
- Roubini, N. “After the storm: the instability of inequality”, Project Syndicate, 15/10/2011
- Stiglitz, J.E. “El precio de la desigualdad” Taurus 2012.
- Vandenbroucke, Hemerijck, Palier, *The EU needs a social investment pact*, www.ose.be/EN 2011

Gràcies per la vostra atenció

carles.rivera@gmail.com